

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP
M E G J E L E N I K M I N D E N V A S Á R N A P .

Előfizetési árak:		Feljelős szerkesztő:	Hirdetések jogutányosabban, Árszabály szerint.
Egész évre	4 fnt	F e h e r J á n o s .	Lapunk számára hirdetések — eredeti árakban — minden bel- és külföldi hirdetési iroda fogad el.
Fél évre	2 „	Kiadóhivatal: a turóc-z.-mártoni „Magyar Nyomda”.	
Negyed évre	1 „	A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatatra címezve Turóc-z.-Mártonba küldendők.	

Halottak napjához.

Minden tekintet nélkül s kérlelhetlenül teljesednek be a természet törvényei; kiméletlenül gyakorolja jogát s érzetli azt az emberrel — a halál.

A leggyakrabban visszatérő fájdalmas érzületek közt, melyeket az élet hoz magával, — bizonyosan kiemelkedik ama gyász s szomorúság, melyet barátaink s ismerőseink kimúlása, drága rokonaink elvesztése okoz nekünk.

Nap-nap után beteljesedik szemünk előtt a természetnek ama kérlelhetlen törvénye, melynek folytán mindaz, a mi él s lélezklik, számára kiszabott időtartam után — e földről távozni kénytelen.

Széles e világban tehát egy ember sem él, a ki életében legalább egyszer ezen fájdalmat nem érezte, s legalább egy, hozzá közelálló hű lelket a sírdomb möhöz alá szállni nem látott volna.

A pillanatnyi: — ez jelleme minden dolognak!

S valóban! a dolgok ezen folytonos átváltozását, a tünemények ezen szüntelen fülását, környezetünk minden tárgyán tisztán láthatjuk, minden életviszonyainkban, úgy mint önönmagunkon észlelhetjük.

Futólagos tekintetünknek az óramutató nyugodtan állani látszik; — s mégis csak egy negyed óra múlva is a mutató változott helyéből látjuk, hogy az óra jár, s a látszólag mozdulatlan mutató mégis mozog.

Ugyanazon mozgást s változást láthatjuk kisebb-nagyobb mérvben minden dolognál, azokat figyelemmel kísérvük; és pedig az ásványországban, vagyis az úgynevezett szerves testeknél — lassabban; a természet szerves országában az embernél, állatoknál s növényeknél — feltűnőbben s gyorsabban.

Mindenütt mozgás, átalakulás, csere, változás!

Igy van az kicsinyben s — nagyban egyaránt!

Ezen változásokat látjuk pedig nem csak a környezetünkben lévő, érzékileg észrevehető tárgyakon, — hanem a folytonos változás ezen természettörvényét látjuk az emberi élet viszonyaiban és megerősítve találjuk azt önönmagunkon s önönmagunkban anyagi s szellemi tekintetben egyaránt.

Az aggastyán egészen másképen látja a világot s az itt átélt évek hosszú sorát, mint az ifjú, a ki rózsás reményekkel s illúziókkal lép a társadalomba; ott izzó aggyal, s vakmerő bátorsággal mér mindenit, míg végre a tapasztalat lassanként lehűti őt s megérleli vele, hogy mindezen dolgok másképen is érthetők s megítélhetők.

Teljesen megváltozott szemmel látjuk ma is új szenvedélyeink tárgyait! Nincs igazam?

Mindez áll az egyesek személyi sorsánál éppen úgy, mint az egész családok és nemzedékek fennállása tekintetében; s úgy ezeknek, mint egész népeknek és államoknak felvirágzását s ismét kihalását, eltűnését tanuljuk a történelemből.

*

Életviszonyainkban megvannak tehát e változások. De ezek közt legnevezetesebb s legfontosabb: a kedves, drága személyek elválása, a melyeket a vérokonság, a barátság vagy a szeretet kötelékei csatoltak hozzánk; legfájdalmasabb pedig az örökre való szétválás, vagyis a — halál általi elválás!

Még nem létezett ember, kinél ezen törvény kivételt tett volna és nem is fog létezni soha!

De ezen igazság, ezen tényállás, hogy már sok ezer embert is ér ugyanazon fájdalom — nem lehet vigasztalás reánk nézve; fájdalomunk és által nem lesz kisebb, mély gyászunk nem lesz mérsékeltebb, s nem is némíthatja el egy olyan, ha mindjárt közös sors, kegyetlensége miatti fohászatunk.

Cselkó József.

A vállalkozási szellem nálunk.

A vállalkozási hajlam terjedéséről az utóbbi időben igen sokszor volt szó, de többnyire megelégedtünk azon eltagadhatatlan tény konstataálásával, hogy a vállalkozási szellem Magyarországon annyira visszahűdött, hogy szinte kihaltnak látszik, vagy, ha ennél egyekes többet akartak mondani, ha a szemmel látható pangás okait is megállapíthatni vélték, oly elméleti fejtegetésekkel léptek fel, melyek telet a gyakorlati ember rendszerint csak mosolygott, mert arról győződött meg, hogy a fejtegetés nagyobbrészt csak tapogatózás. A bírálók java része az okokat nem ismeri, de hogy ismerni látszassék, olyan bokorban keresik a nyulat, melynek közelében sem lehet az megtalálni.

1897. óta folyvást hangoztatják, hogy Magyarországon a vállalkozás terén teljes apátia állott be és ez igaz is, de azon hozzátétellel, hogy a tévtétség és a közöny nem 1897-től, hanem pár évvel korábbi időből datálódik. A jelzett évet valószínűleg csak azért tűzik ki az illetők a vállalkozási hajlam hanyatlásának kezdőpontjául, mert a hanyatlást az 1897-ik évi rozszerméssel vélik megokolhatni, míg másik indokul az Ausztria és Magyarország közt fennállott, sőt ma is fennálló feszült viszonyt hozzák fel, melynek kezdete szintén 1897-re vihető vissza. Azonban mondhatom, hogy az 1897. év e tekintetben semmivel sem változhatott, mert az ipari téren, de egyéb közgazdasági, alkotások terén is beállott pangás okait sem a rozszermében, sem a kiegyezés válságában fel nem találhatjuk.

Az első kérdés, melyet mindenekelőtt el kell döntenünk, az, vajjon van-e pénz Magyarországon új vállalatok létesítése céljaira, illetve rendelkezhetnének-e oly tőkékkel, melyek gyümölcsözőleg akként volnának elhelyezhetők, hogy azoknak a vállalatoktól való visszavonásától tartanunk nem kell?

A nagyobb pénzintézetek évi mérlegeire kell csak egy pillantást vetnünk és a kérdésre azonnal megkapjuk az igenő választ. Hosszadalmas kiszámítások és hipotézisek feiallítása nélkül bizvást állíthatjuk, hogy a pénzintézeteknél elhelyezett takarékbetétek legalább egyharmada — kerekzámot véve 300 millió forint — olyan pénz, melyet a bevetők másképen gyümölcsöztesíteni nem képesek, mely tőke évről-évre benmarad az intézetek takarékbetét-állományában, sőt a kérésített

A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRCÁJA.

Blatnica vára.

Rég letűnt időknek romba dönt tanuja,
Ugy állsz a szirtetűn, mint az emlékezet!
Körűtted a zúgó fenyvesek moraja,
Alattad a csermely zengi történeted.

Cserney József.

Mesélő rögök!

Irla: Zányi Kálmán.

— A Felvidéki Híradó eredeti tárcája. —

Robog, siet előre örökké való, végtelen utján a lét szekere; kerek az idő, mozgatója a sors s rakomány a fel és letűnedező meteoröppentyűk elpattanó sziporkáihoz hasonló emberi életek sokasága. Milliók tűnnek fel és milliók szűnülnek le róla s mint a tenger mélyébe esett kő után, újra elsünlő a mindenség tökéletessége. Volt, nincs! A kiárvó emberélet emlékeztetője csak a soraköz barázdákban domboruló hant és az örökreletra szabaduló isteni szikra, az üdvösség után bolyongó lélek!

A boldogság és földi hiúságban tetszelgő halandók figyelme reittegve fordul el az enyészet és pusztulás dermesztő képétől s tomboló érzékzsibbasztás révén tompítja a konvencionális kegyelet. és elmulás kikerülhetetlenségének örjítő érzését magában. De a lét szekere rohan feltartóztatlanul a röpke ember-

öltökön át s kereké érzékletlenül át-átsiklik a tél sűp-
pedt haván, a kikelet illatos virányain, a nyár langasztó hőségén és a zord ősz szomorú tájain. S az enyészet és pusztulás dermesztő szele mintha megborgoztatva megállítaná a száguldozókat egy pillantra.

Az elröppent költői mezőből kivetkőzött természet zord öfén kísértetiesen suttag a barázdákba rőt néma sirok zörgő harasztja és az ősi fergetek kátyúiban megrekedt létszekér odatereli az élőket az emlékezés és kegyelet elarvult utjára.

A megérdemelt, de elcsempészett, a hangoztatott, de elmulasztott hala egy kötelességérzetéből teljesen ki nem vetkőzött szív tájékan sennegő képe kidomborodik s vezérszerepet vállal a mindennapiság jellemrönt intenciói fölött.

A porladó halottak sirontúli szeretete telepatikus közlekedésben nyilvánul a megdicsőült szellemek és az élők lelkei közt s a pusztuló természet-baj és holtak emlékezte ünneppén odavezérelti őket leróni a kegyelet adóját azok iránt, kik az érzelmi élet belső vonatkozásában összefügtek velük.

Jeltelen sirokban porladó hősök, kiknek haza és fajszeretettel eltelt szívükből kinövő virágokat öntöz könyvével a halás kegyelet, szülők, barátok, jölvők és példás elődők, kiknek emlékein gyarapodik, izmosodik az utódok boldogsága és jóléte és a végzet mostoha-gyermekéi, kik sorsüldözöte gyors elvirulása fölött

Köveid porlanak s sugár magas tornyod,
Mely felhőkben tűnt el s küzdött részeivel,
Most már rom, omladék, fenyvesek sőhaja
Lengeti rajt' a fűt, s zöld moha lepott el.

Csaaska csermely lent a verőfényes völgyben,
Meséld el, mit láttál régen több száz évvel?
Büszkén állot ugy-e néma sas fészek?
Zaj, vidám mulatás hangja hangzott szíjjel?

Majd hallottál holdas, néma, csendes éjben
A magas bástyákon édes lány beszélot,
Majd gyűtrő fájdalom s szenvedések hangját,
Miket örök éj fed már s a bis enyészet.

Vagy az ég viharát úgyi dörögte túl?
Acsók szikrája, mint villám cikázott,
Megdrádt hullámod omló piros vörböl,
Füstölög üszkők állták el útját itt, ott . . .

amatok hozzájárásával egyre gyarapszik. Vajon az 1897. évi rossz termés, vagy az Ausztriával való kiegyezési tárgyalások kelte volt-e az oka annak, hogy ez a jelentékeny töké beérte és folyvást beéri a 4%-os betét-kamattal, holott minden újságoló ember tudja, hogy a külföldi, jelesül a németországi iparvállalatok átlag jóval többet jövedelmeznek, nem is szólva ama már nem kis számú magyarországi iparvállalatokról, melyek szinten behoznak az 5—6, sőt ezen tül is emelkedő évi kamatot? Ami a rossz termés illeti, keves logika kell azon következtetés levonásához, hogy éppen akkor, midőn a termés gyenge, más térer, nevezetesen az ipari térer kellene erősebb mozgalmak kifejlődnie és ez több országban tényleg így is van, mert akkor lehet a terményüzletbe be nem fektethető tökéket ipari célok felé irányítani és akkor elsős a munkaré.

Ami pedig az Ausztria és Magyarország közt kifejlődött bizonyodalmakot illeti, ezek inkább ösztönzők, mint fekézői voltak vagy lehetnek volna a vállalkozási hajlamnak és pedig ket okból, először azért, mert az Ausztriával való szállítás esélye a legkedvezőbb konjunktúra a Magyarországon létesítendő iparvállalatok prosperitására nézve, másodsor azért, mert a kiegyezés megkötése esetén is, az előzmények következtében számítani lehetett arra, hogy a hazai ipar termékei iránt az érdeklődés minden este fokozódni fog.

Ha mégis fellendülés helyett, a vállalkozási kedv hanyatlása következett be, akkor vilagos, hogy ennek okait egészen máshol kell keresnünk. Ezt a heiyet könnyen meg is találja minden gyakorlatiasan gondolkodó ember, aki a vállalkozási hajlam dagályának és apályának tüneteit közelebbről szemlelte. Minden komoly és becsületes ember, aki valamely vállalat alapítására és masok tökének e célból való egyesítésére gondolt, első sorban azt vizsgálja meg, vajon a létesítendő vállalat szükségét pótol-e itthon, vagy termékei értékesíthetők-e idegen piacokon. Csak szedelőg kezd hozzá valamely iparvállalat létesítéséhez azon kecsgetéssel, hogy a vállalat majd kivívja létjogosultságát; kivívja, vagy piszkos verseny ségelyével, vagy azon felette kétes sikerű törekvéssel, hogy magának fogyasztókat nevel. Magyarországon oly kecsgetésekkel kevés embert lehetne fogni, azért nálunk a szedelőgöknek a vállalkozási térer nem igen van helyük.

A komoly cél megvalósítására törekvők vállalkozó mindig számításának engedménye szerint mérlegeli vállalatának esélyeit. Ily számítások azonban ma Magyarországon igen gyenge reményeket ébreszthetnek a vállalkozókban. Azok az iparágaink, minők a maomlék kurcipár, melyek a bel- és külföldi fogyasztásra számíthatnak, már jelentékeny számú vállalat által vannak képviselve, új vállalatoknak súlyos versenynek kellene megküzdnie és hosszú időre le kellene mondannunk a befektetett töké jövedelmezőségéről. Mas, keveseb kedvéit iparágak pedig a beföldi fogyasztásra mindaddig nem igen számíthatnak, míg Magyarország a vasmorompokot fél nem állítja. Egy új szövőgyár például a már fél fennálló, kitűnő gépekkel és olcsó munkaerővel dolgozó osztrak gyárakkal szemben a versenyt mindaddig fél nem veheti, míg a magyar ipar a saját területén az idegen ipar beözönlése ellen megvédve nem lesz. A külföldön pedig mit keresnénk mi zsenge iparunk termékeivel?

A mi gyan leveleket kapunk franciaországi nagykereskedő-cégektől, melyek n a Magyarországon

könnyet perget a méltányos irgalmasság, — mind esdesen megpihennek a rög alatt, de lengő szellemeik szorongva lesik a halottak ünnepe az élők megemlékezésére és áldozatkészséget! De nem a viághúságból tapalkozó külső fény és pompa megvesztegető ekészolása a holtaknak kedves eszköze a kegyeletnyilvánulásnak, hanem a földi porokot rejtő dombhoz öszinte elhatározással való zandokias és ereibeget imak egyszerű szava. A z sok cifra, saallangos, világkaprazat, mely az élők elámítására való, nem vezeti félre azók szellemeit, kik ott lent aluszszak örök álmukat! Azért csak igaz és őszinte indítástalról borújunk emekben tisztelt halottaink fejfájára és vigyük az engesztelő szeretet viragos koszorúját a sírjukra.

Oly balzsamúds, joles és megnyugtató a dederő ősi borulat közepette a halványan rezgő mecsvilág fényénél suttogva izenetet váltani a megdöcsöltek bizonyára halas szellemével és buzgó imában elmerülő haraktörni a földi elmulás és földöntúli öröklet csodás benyomásával, és mig titkoltok suttogással lengi át az ősi szel a gyertyák fényében tündökli derlepte avart, ajtatosan halgatni a túlvilági történeteket: a miket a rögök mesélnek!

létező város Romániában fekvőnek van kinttette, amig Magyarország gazdaságilag nem önnálló ország, amig a külföldi megrendelő osztrak iparcikkét veszi meg a magyar ipar termékeit, adig nekünk alig van mit keresnünk iparcikkünkkel a külföldön, adig a versenyt ott a legkisebb, de gazdaságilag független állammal sem vehetjük fél, szóval adig ne számítsunk arra, hogy ipari termékeink feleslegét a külföldön értékesíthetjük.

Ezek a valódi okai a vállalkozási hajlam pangásának, illetve annak, hogy a rendelkezésre álló töké, mely pedig nem jelentéktelen, szinte iszonyodik az ipari vállalatoktól. És ez minden szép beszéd és minden buzdítás dacára mindaddig így marad, mig Magyarország nem válik gazdaságilag önnálló állammá. Mihelyt ez bekövetkezik, a most halottként pihenő vállalkozási szellem, mint a phönix, egyszerre fél fog támadni és oly barmatulos tevékenységet fog kifejteni, melyhez hasonlót a világban talán még sehol sem láttak.

Lapszemle.

A »Narodnie Noviny« í. évi 124-k száma »Az Isten nem tud nem-tul-című cikket közli a »Néptanítók lapja« uran, bösz indignáció és elfogult kritika kiseretében Rextolli Mihály (kinek nevéhez gyalaszaképen odairja, olim: Novák. Mintha a névmagyarosítás elég ok volna egy banális vicc elstusésére!) álföltog előcsedik e cikkben egy kollégája által valami svab faluban elért magyarosítási eredményével és az általa követett módszerrel.

»Hogy elégette a német falutaiakat, abecéket és olvasókönyveket és noha értett németül a — direct módszert követve, — a gyerekekkel csakis magyarul beszélt, nem tekintve azt, hogy ezek értik-e vagy sem!« (Csodalatos direct módszer! jejezi meg a N. N.) De, hogy erre fellazadt a falu nepe s kérdőre vonta a tanító, hogy miért nem oktatja gyermekeiket legalább azon célból német nyelvre, hogy könyvből imadkozhasznanak, a mire ő odavagta, hogy: »Az Isten nem tud németül! — Midőn pedig a püspöknél panaszoltak, ez állföltog így szolt a tanítóho:»

— Magyarosíts, de jól, csak ne mondj a svaboknak, hogy az Isten nem tud németül! És hogy e tanácsot megfogadva, e faluol magyar svabfalú lett.«

»De én kételkedem rajta! — írja a N. N. — Hiszen tudjuk, mit cselekednek az alföldi svabok válasos buzgalomban! Tömegesen lépnek ki az egyházból s vallásnékülkek lesznek. A nazarenizmus, szektizmus és felekezeti-nékülkültség különösen ott ver melygyökeret, a hol a tanítók ateisták, a kik oly oostoaalagok lennek fél s tartják a népet s oly tanítással bolondítják nyilvánosan a közönséget, mint Rextolli és kartarsa a jambor svaboknak.

Ók magyarosító buzgalomban és a direct módszerért, elvakultan tagadjak az Isten isteni tulajdonságait. Mik ezek az urak azon lakosság közt, a hol élnek? Az Istentagadás terjesztői, kik kínozzak az ajtatos kereszténynek nemes lelkét!

Hogy az Isten örökkévaló, mindenható, mindenütt levő, okos, szent és igazságos, azt kellene tudni Rextolliak és barátjainak!

A mi és minden épesül paedagógus véleménye szerint a »direct módszer« az iskolás gyermekek testi, lelki kinpindra hurocalást jelenti.

Kulturális hatarmaradottsága pedig a nem magyar vidékeknek a direct módszerben vagy jobban mondva direct magyarosításban leli okát és eredetét stb.«

A panszláv agitáció itt leginkább a bölcstől kezdődő magyarosítás ellen ágaskodik, mert félnie kell, hogy ha a zsenge korban már szívébe öltődik a nem magyar ajkuaknak a hazafias érület s megtanulják a közös haza külömben törvényesen általános nyelvé, úgy oly szerepe jut, mint a ki üres templomban prédikál.

Uyancsak e szam vezércikkében lamental és kesereg a töt nemzetiségű sympathy, az omádmista csehek által az osztrak rajhszabratn f. hó 17-en Schöne rerek által elszenvedett nyelvtörédségi vereségén. A szlav, különösen az ausztriai szlovénség sok évi politikai munkáját látja egyszerre romba dönteni egy nevétséges fraktió által. De úymond az oka a partizszalkodásoknak keresendő, meg a morvak nagy részének a zsidókkal szövetséges és renegat szethúró törekvésében.

»Ha ezen abnormal állapot beiso okait kutatjuk, írja a N. N. — mely szerint az intézmény nevétségesé tetéttet, a parlamentarizmus üres fogalomma, a többség határozata és a szavazás komédiává vált, meggyőződünk, hogy abban az osztrak elvben áll: a szlávoknak nem szabad a politikai gyámság alól kibújnia és nincs jogában csak janicsaroskodnia egyes kedvezményekért, de önmaga ellen és: ad majorem Germaniae gloriam!

Ezt mindenütt tapasztaljuk: szétszakítani, öszvesztetni, elidegeníteni egyiket a másiktól!«

Aztán felhozza a N. N. Boszniát, a hol Kállay miniszter basasodik a szlav egyesítési politikára rovására. Majd a lenyelveket bélyegezi köpenyfogatóknak, kik elfelejtették missiójukat azért, mert el lettek osziva céltalanok az orosz hangozó nemzettől. Pedig neutrális célokra, kulturális iskolába engedte át Ausztriának a földet (Gacsországot) az orosz és nem arra, hogy e nép Ausztria alpanyalójakint lecsatazza a szlav egység buzgó harcossait.

»Mikor jön el az idő — fohászodik a N. N. — melyben az osztrak szlovének felismerik eme szembeszökő igazságokat?

... Talán nem látjuk azon eszközöket, melyek a kisebbség kiküzdött hegemóniáját lehetővé teszik a többség fölött?

Nem, azt lehetetlen nem látni, de a látás maga meg nem jelenti annak a megselekedését, a mit látsz és a mit félősz. Lehet, hogy e tekintetben is jobb idők félé haladunk.

A lengyel delegáció először határozta el kitarítani a jobbon. Először állföltaitó kormányellenes állapontra. Jó jel!

Az egész cikk erkölcsi tanulsága, hogy a rohamos haladásra törekedő szlávok úgy jartak, mint az egyszeri folyam halaszok, kik a tengerparton úzó cethalakat akartak halójukkal kifogni.

A nagy és absurd törekvések közben kétségbejöttön szakadni kezd a szlávok nagy halója. Ez is jó jel!

Levelezés.

Budapest, 1899. okt. 24.

Tisztelt Olvasó Közönség!

Bizalommal fordulok Önökhöz, remélvén, hogy ha elhalt nagyjaink emlékére már oly gyakran és oly bőkezűen áldoztak, nem fognak elzárkózni és esetben sem, mikor élő, de szenvedő honfitársaink számára kérek Önöktől segítyt.

Az utolsó tudóvész congressus statisztikai alapon mutatta ki azt a szomorú tényt, hogy a tuberculos Magyarországon szedi relative legtöbb áldozatát, — 70000-re tehető azoknak száma, kik hazánkban egy esztendő alatt e betegségben elhalnak, 50000-re pedig azoké, kik magukban hordozván a tuberculosis kórnemző csirait, lassan, nagy kínok között haladnak a bizonyos, korai halál felé.

Talán nem szükséges fejtegetnem amaz óriási kárt, mely ez orszagot nemzetgazdasági szempontból éri, midőn annyi munkaerő marad kiaknázatlanul s nem kell az Önök humanus érzéseire appellálnom, hogy részt vegyenek a szerencsétlen betegektől kinyában.

Remélem, hogy örömmel fogadják a nemrég alakult tudóvész-sanatorium-egyesület buzgó munkalokodalat, mely oda irányul, hogy rövid idő alatt, minél több gyógyintézet létesüljön. A kedvező eredményt, melyet a külföldön e sanatoriumokkal elérték (Angliában a tudóvészszek száma már félényire apadt!) a szakkörök számára tudományon alapon nyugvó indacitiot képezett hasonló intézetek fölépítésére, a nagy közönség pedig garantitát láthat benne, hogy actiója nem illusorius értékű.

Az ország minden részében szép eredménytel gyűjtének a tudóvész-sanatoriumok javára s biztosra veszem, hogy Turóc vármegye t. közönsége is bizonyoságot fogja adni bőkezűségének, mikor égetőa szükség és nagy és gyors segítségre van szükség.

Adakozzanak ama meggyőződéssel, hogy soha nagyobb célra nem áldoztak és mérjük erejük az elézendő célhoz!

Stud. med. Lax Ernő.

HIREINK.

— Adományok Az »Örökimádás templomára« a mult hét folyamán a következő adományok érkeztek a turócmegeyi gyűjtőbizottság pénztárosaahoz: a turóc-szent-györgyi r. k. egyház hivatölt 14 ft 30 kr, a rutkai r. k. egyháztölt pedig, a hol a gyűjtékek még folyamatosan vannak. 2 ft 56 kr.

— Miniszteri elismerés. Dr. Wlassics Gyula válas- és közköztalastügyi miniszter, Smetana József zivóváraljai r. kath. eiami népköszkolai igazgató-tanítónak abból az alkalomból, hogy a jelen tanévvel, 42 évi buzgó, hű és hazafias működés után nyugalmos vonult, Berecz Gyula kir. tanfelügyelő utján magas elismerését és köszönetét nyilvánította. — Kívánjuk, hogy az érdemes tanferfű a nyugalmat jó erőben és egészséggében még sokáig élvezhesse.

— Kérelem. A F. M. K. E. turóczi választmányának azon tagjait, a kik a hozzájuk intézett hivatalos felszólítás dacára sem tettek meg eleget tagjököteleztségüknek, — ezúton is felkérém, hogy ebbeli hazafias kötelezettségüknek megfelelően eleget tenni sziveskedjenek. Fehér János pénztáros.

— **Halálozás.** Erdődi György m. kir. főerdész urat mely fadjalomból érte, a mennyiben edes anyját f. hó 22-én elvesztette. A gyászoló család a következők gyászjelentését bocsátotta ki: „Mely fadjalomból megtört és szomorodott szívvel tudjuk Höhenrieder szül. Mácz-Oroszgh Máriának f. é. október hó 22-én élete 65. évében, a hallotti szentségek átjutas felvételeivel hosszas és kínos szenvedés útján az Úrban történt gyászoss elhunytát. A meghaldogultnak hült tetemei a róm. kath. anyaszentegyház szertartási szerint f. é. október hó 25-én délelőtti 10 órakor, fognak a felső-stubnyai sírkertben nyugalmra helyeztetni. Az engesztó gyászistenbi tisztelet, a gyász szertartás befejezése után a felső-stubnyai r. k. templomban fog az Úrnak bemutatattani. Kelt Felső-Stubnyán, 1899. évi október hó 23-án. Örök világgosá fenyekedjék neki! Erdődi György m. kir. főerdész, fia. Erdődi Györgyné szül. nedecsei ruttkai Ruttkay Etelka menyé. Höhenrieder Gyula tagosító mérnök férje. Gyula, Pista, Imre, Laci, unokái. A temetésen nagyszámú gyászoló közönség vett részt. A gyászoló családnak, e helyütt mi is részvétünket fejezzük ki

— **Haláleset.** Links Armin helybeli lakos, tegnapelőtt a délutáni órákban szívizélhűdés következtében, 60 éves korában, hirtelen meghalt. Az elhunytban Dr. Haas Jakabné szül. Links Franciska édes bátyját gyászolja. Temetése f. hó 29-én délután 2 órakor lesz.

— **Tanulmányi látogatás.** A helybeli általános felső kereskedelmi iskola felső osztályának tanuló f. hó 21-én délután a sörgyártar látogatatt meg Eichner Zsigmond szaktanár vezetés alatt. Czapok sörgyártar igazgató szívesen fogadta a tanulókat és gondoskodott a szakszerű útmutatásokról, majd pedig a szemle befejezte után megvendégelte a tanuló ifjúságot. A tanuló ifjúság kíséretében volt Pehér János tanár is, mint osztályfőnök.

— **A helybeli kőolaj finomított egy munkás ki a fűtő kazánok mellett állványon állt, a fűtő kazánból hirtelen kicsapó láng elől való menekülésé közben oly ügyetlenül ugrott tova, hogy bal lábát eltörte és hordágyon kellett a kórházba vinni.**

— **Halálos kimeneteli verekedés.** A Kőrmöcbánya melletti Tornáskert közszében a múlt vasárnap egy mulatság alkalmával két legény összeszólakozván a pörlekedés hevében kést húztak ki és aival össze vissza szurkálták egymást úgy, hogy az egyik halva maradt a küzdőtérben, a másik a halállal vívódik most.

— **Baleset.** Majdnem halálos kimeneteli végződő baleset történt a múlt héten Cziklaminé János székgyári munkás Jakodnikban lévő lakásán. — Cziklaminé ugyanis petróleumot vett s míg haza jött, az üveg megpedg. Haza jött a petróleumot átakarta tölteni egy másik palackba, miközben a folyadék a földre is ömlött. — Az asszony lánya a céből, hogy a padlón föl ne maradjon, meggyújtotta a petróleum töltőt, de oly ügyetlenül, hogy a földre tett, összetört üvegből lévő petróleum is meggyulladt és explodált. Eppen látogatóban volt Cziklaminé nővére is Kostyánból, ki ruhájával elakarta oltani a tüzet, de oly szerencsétlenül járt, hogy meggyulladt a ruhája, egész testét szörnyű égési sebek borították el. A szobában tűz is keletkezett és a láng már-már kihalott az ablakon, de szerencsére sikerült eloltani. A megégett asszony most súlyos betegen fekszik és felépülésében áll biznak.

— **Állami reálskola Zsolnán.** Dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter az országgyűlés közoktatási bizottságában, valamint a jövő évi közoktatási költségvetésben jelezte, hogy a zsolnai algimnázium helyébe reálskólát állít fel.

— **Az óriási esernyő** eszméje Percha Giverné párisi asszony agyában született meg és főhíbjája az, hogy a világhírlapok igazgatóságára még nem határozta el a megvalósítását. A csodának Parasol de l'Expedition a neve s az Eiffel-torony versenytársává akarják tenni. Az esernyő az alapjánál negyven méter átmérőjű, száz méter magas, belül füres ércoszlopon van kifejezve és átmérője százötven méter, tehát a kiállítás jó nagy területet védi meg az eső ellen. Az oszlop belsejében színház, kávéház, hangversenytér em van.

— **A Capitulum egy szobra.** Rómában, a capitulum múzeum egyik termében, mindjárt a híres Satyr szobája mellett, van egy szobor. Egy haldokló ábrázol. Első tekintetere csak egy halállal vívó alak. De nemskorra felülni mellette tört kardja, tehát harcos. Erőteljes testűn már érzik a halál helletit. Jobb lábát győtrőde szegi be terében, a bal rangatódva nyulik ki, kezai lankadnak csiggenek alá. Szomorúan, a vereség, a legyőzettség, a haszontalan halál keserűségével tekint magára. A bizontos haj és a torques, a csavart nyakgyűrű, azt is megmondják, hogy ez a sebesült; galus! A haldokló harcos egy leverl nemzet kinyárolt beszél. Oly megindító, oly gyászos, oly szívfaszoló ez a haldokló hős, hogy lehetetlen megindulása nélkül nézünk. Byron a Childe Haroldban két fenséges versszakot szentel neki. Ugyane győzelem emlékeit, Attalós és Eumenés diadalaát a a keltakon, őzri egy másik szobor is Rómában, a Villa Ludovisiben: A gallus és felesége. A férfi kardját emeli, hogy megölje hitvesét, inkább mintsem az ellenség kezébe kerüljön. A Dobozy balladája ez az ó-korban. Szamos nagyméretű és szép szoborot hagyott ránk ez a kor, a Laokont, a Farnesie bikát, s ez igazoltó jelenetek mellett Beothos kedves generképet, de oly nagy érzés, oly fenséges erő egyből sem árad, mint a kalkoldó galus márvány alakjából. Az e korbeli világhírű szobroknak teljes gyűjteményét nyujtja pompás képekben s kitűnő szöveg kíséretében

a Nagy képes Világtörténet 42-ik füzeté. A tizenkét kötetes nagy munka szerkesztője Marozali Henrik, egyet. tanár, a görögöl szülő kötet szerzője dr. Gyomlay Gyula akadémikus. Egy-egy kötet ára díszes félbőrökötben 8 fr.; füzetekben is kapható 30 krajval. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek, Irod. Int. Rt. Budapest, VIII. Utóli ut 18) s minden hazai könyvkereskedés utján.

— **Zajtalan fegyvert** talált fel Humbert francia ezredes. Találománya lehetetlenné teszi, hogy a gáz hirtelen kitorjjon a csőből; a fegyvercső szája ugyanis kis ajtóval van ellátva, mely lezáródik abban a pillanatban, a mikor a golyó kiröppül. A gáz egy dobnan összegyűl, elveszti feszítő erejét és lassan, zaj nélkül egy szitaszor nyílóan eltavozik.

— **Hol isznak leg többé kávét?** Tekintve, hogy mily sok kávéfőző lakja a mi vén Európánkat, az ember csodálkozással olvassa, hogy az Egyesült-Államokban egymagában több kávét fogyasztanak, mint egész Európában. Ez azonban nem mindig volt így. 1896-ban Európában 5,823,000 métermázsza kávét fogyasztottak el, az Egyesült-Államokban pedig csupán 5,357,600 métermázsza. A múlt évben azonban erősen neki álltak a kávéivásnak és sikerült is nekik 6,363,400 métermázsza kávét meginni, míg Európá csak 6,103,000 métermázsza tudta felvinni. A mi Európá egyes országait illeti, a kávéfogyasztás tekintetében első helyen áll Németország (2,727,800 métermázsza), utána következik Franciaország (1,546,200 métermázsza). A harmadik országra: Angliára már csak 248,400 métermázsza jutott.

— **Gadzik János** kőrmöcbányai gyógyszerész mártóni (f. u. 63. sz. alatti) házában egy úri utcai lakás november hó elsejétől, Eder Ferenc járásbíró úr áthelyezése folytán, kiadó — 4 szoba, konyha és éhsé fasmakra, pince, dísz- és veleménykert, mosókonyha és egyéb melléképítményekkel, kényelmes berendezéssel. 320 ft évi bér mellett. Értekezni lehet a tulajdonossal Kőrmöcbányán, esetleg helyben Mitrovsky R. úrral is.

Téli menetrend a magyar kir. államvasutakon.

Budapest—Turóc-Szt. Márton.

Gyorsvonat ind. reggel 7,30, érk. d. u. 2,09.
Személyvonat ind. d. e. 9,35, érk. este 7,51.
Gyorsvonat ind. d. u. 3,45, érk. este 10,40.
Személyvonat ind. d. u. 5,20, érk. d. e. 7,16.
Vegyesvonat ind. éjjel 11,00, érk. d. u. 12,12.

Turóc-Szt. Márton—Budapest.

Vegyesvonat ind. d. u. 4,35, érk. reggel 5,20.
Személyvonat ind. este 9,4, érk. d. e. 10,20.
Gyorsvonat ind. reggel 5,42, érk. d. u. 12,50.
Személyvonat ind. reggel 7,17, érk. este 7,45.
Gyorsvonat ind. d. u. 2,45, érk. este 9,25.

Turóc-Szt. Márton—Ruttká.

Gyorsvonat ind. d. u. 2,10, érk. d. u. 2,17.
Személyvonat ind. este 7,52, érk. este 8,00.
Gyorsvonat ind. este 10,41, érk. este 10,48.
Személyvonat ind. d. e. 7,17, érk. d. e. 7,29.
Vegyesvonat ind. d. u. 12,13, érk. d. u. 12,24.

Ruttká—Turóc-Szt. Márton.

Vegyesvonat ind. d. u. 4,20, érk. d. u. 4,34.
Személyvonat ind. este 8,45, érk. este 9,03.
Gyorsvonat ind. reggel 5,30, érk. reggel 5,41.
Személyvonat ind. reggel 7,1, érk. reggel 7,16.
Gyorsvonat ind. d. u. 2,35, érk. d. u. 2,44.

Budapest—Zsolna.

Gyorsvonat ind. reggel 7,30, érk. d. u. 1,55.
Személyvonat ind. d. e. 9,25, érk. este 8,35.
Gyorsvonat indul este 6,20, érkezik éjjel 12,25.
Személyvonat ind. éjjel 9,05, érk. reggel 8,25.

Zsolna—Budapest.

Személyvonat ind. reggel 5,18, érk. d. u. 5,55.
Gyorsvonat ind. d. u. 2,58, érk. este 9,25.
Személyvonat ind. este 9,1, érk. reggel 7,55.
Gyorsvonat ind. éjjel 3,35 érk. d. e. 9,45.

Cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasut menetrendje

Érvényes 1899. október 1-től.

Ruttká—Kassa.

Személyvonat ind. d. e. 9,10, érk. d. u. 3,43.
Személyvonat ind. reggel 5,01, érk. d. e. 11,55.
Személyvonat ind. d. u. 3,44, érk. este 10,20.
Gyorsvonat (maj. 15. szept. 15-ig) ind. d. u. 2,41, érk. d. u. 5,10 (Popradra).

Ruttká—Zsolna.

Személyvonat ind. este 8,12, érk. este 9,12.
Személyvonat ind. éjjel 11,34, érk. éjjel 12,35.
Személyvonat ind. d. u. 1,25, érk. d. u. 2,15.
Személyvonat ind. reggel 8,00, érk. reggel 8,55.
Gyorsvonat ind. d. u. 2,28, érk. d. u. 3,10.

Zsolna—Ruttká.

Személyvonat ind. reggel 8,35, érk. 35 d. e. 9,01.
Személyvonat ind. reggel 4,15, érk. reggel 4,45.
Személyvonat ind. d. u. 3,04, érk. d. u. 3,30.
Személyvonat ind. este 9,07, érk. este 9,40.

Nyilt tér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerk.

Foulard-selyem

65 krtól 3 frt 35 krig méterenként — japáni, kínai stb. legújabb mintázatok és színekben, valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 1 1/2 frt 65 krig méterenként. — a legdivatosabb színes, szín és mintázatban. **Privat-fogyasztóknak** postábrak mentesen valamint hazhoz szállítva, — **mintákat pedig postafordultva** küldenek.

Henneberg G. Selyemgyárát (os. és kir. udvari szállító) Zürichben. Magyar levelezés. Svájcha kétszeres levélváltó ragasztandó.

1469. tk. sz. 1899.

Árverési hirdetményi kivonat.

A znióváraljai kir. járásbírószá mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Csito szül. Hrivnák Mária végrehajtatónak ifj. Hrivnák János és neje sz. Sztuchli Zsuzsi végrehajtatás szvendő elleni 200 frt lökekövetelés és jár. iranti végrehajtatási ügyében a znióváraljai kir. járásbírószá területén lévő Znióváralján fekvő 1) a znióváraljai 359. sz. tjkéven A. I 3—4. sor-sz. a foglalt B. 3—6. t. a. 1/4 részben Hrivnák szül. Sztuchli Zsuzsanna és ifj. Hrivnák János nevére írt ingatlan 405 frt — 2) a znióváraljai 387. sz. tjkéven A. I. 1—2. sor-sz. a foglalt B. 2—3. t. a. egészben ugyanazok nevére írt ingatlanra 59 frt ezennel megállapított kiáltási árban az árverést elrendelte, és frog a fenneb megjelölt ingatlanok az 1899. évi november hó 16-ik napján d. e. 10 órakor Znióváralja község házáán megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áron alól is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanság kiáltási árának 10%-át vagyis készpénzben, vagy óvadékképes érték papírban a kiadulótól kezébe letenni vagy pedig a bánátpénznek, a bíróságnál lett előleges elhelyezésről kiállított szabályszerű előismervenyt szolgáltatni.

Kir. Jbíróság mint tkv. hatóság.

Znióváralján, 1899. augusztus 17-én.

Dr. Bedő Béla,
kir. aljbíró.

SEIFERT JÓZSEF

csász. és királyi udvari fegyverszállító
POZSONY, Halászkapu-utca 4.

Interurbahn telefon

252. szám.

ajánlja dús rakatárát

Henri Pieper eredeti

DIANA fegyverekből,

ugyszinte

RATIONELL (kakasnékülki) fegyverekből.

Krupp Frigyes-féle

különleges acélszövi fegyverekből

eredeti gyári árakon.

Ezen fegyverek a jelenkor legmegbízhatóbb és legjobban lövő vadászfegyverei a kimerítő leírással, valamint számos előleki vadászattal rendelkező és hitvány vadász rejeleiről, ugyszintén **arjegyzekek** készségeit szolgáltat.

Kész vadásztöltényeket pontosan és megbízhatóan a legjobb rendszer szerint, osztr.-magyar igen finom vadász- és céllövő porral, ugyszintén osztr.-magyar füstnélküli vadászporral töltve, szállítok bármikor pontosan és frissen töltve, minden kaliberről a legelősebb aron, továbbá

Eredeti Eley-töltények osztr.-magyar füstnélküli 16-porról töltve — sorrelt vagy anélkül — 12. és 16-os kaliberről állandóan kapható.

Vadászati, utazási és sportkülönlegességek.

Fenti cég kitüntetettelt:

a m. kir. földművelés, ipar- és kereskedelmi miniszterium által 3855. sz. a. Budapest 1883. december 4. a m. kir. honvédelmi miniszterium által 5219. sz. a. Budapest, 1882. okt. 16. a cs. és kir. hadügyminiszterium által 3886. Alhth. 7. sz. a. Bécs 1881. december 17. a cs. és kir. honvédelmi miniszterium által 3061—572. IV. sz. a. Bécs, 1882. március 16. a m. kir. kereskedelmi miniszterium által, Budapest, 1897. április 2-án.

Rend a dolgok lelke,

Rend a jólét alapja.

A házi rend feltétele a

Jó feleség,

a célszerű és izléses meg tartás házi bútora, a melyet a legtesztetesebb alakban, legtesztetesebb kivitelben és legjutányosabb árban a

BÚTORGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG Turóc-Szt.-Mártonban,

készít és tart nagy választékban raktáron, ugy zsgdag mint szegény ember lakása részére, ugy szajlonok, mint konyhák vagy kertek berendezésére, ugy felnöttek mint gyermekek részére.

Nincs hasznokban háztartás, melyet egyet más-tőlünk ne szükségesne.

Kérjen tehát kiki árjegyzéket és vásároljon tőlünk, ha csak egy-egy darabot is, tudjuk, hogy állításunk igazságáról meggyőződést szerez és minden ebből szükségét egy ó, mint ismerőse nálunk fogja fedezni.

Rendelés esetén hivatkozzék mindenki ezen hirdetésre.

Főraktár:

Fischer Adolf és fia

cégnél

vas-udvar „az arany kulcshoz“

Turóc-Szt.-Mártonban.

Legnagyobb nyeresemény legszerencésebb esetben

1.000,000 korona

A összes 50.000 nyeresemény jegyzéke.

A legnagyobb nyeresemény legszerencésebb esetben:

1.000,000 korona

A nyeresemények részletes beosztása a következő:

Kézpénzben fizetendő		Korona
1	Julaiom	600000
1	nyer. á	400000
1	" "	200000
2	" "	100000
1	" "	90000
1	" "	80000
1	" "	70000
2	" "	60000
1	" "	40000
5	" "	30000
1	" "	25000
7	" "	20000
3	" "	15000
31	" "	10000
67	" "	5000
3	" "	3000
432	" "	2000
763	" "	1000
1238	" "	500
90	" "	300
31700	" "	200
3900	" "	170
4900	" "	130
50	" "	100
3900	" "	80
2900	" "	40
50,000	nyer. és jut. összegben	13.160,000

A ötödik nagy m. kir. osztálysorsjáték nemsokára ismét kezdődik és

10.000 sorsjegyre újból 50.000 nyeresemény

jut, vagyis az oldalt levő nyereseményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog

A nyerési esélyek tehát, mint már általános ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió 160.000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeresemény legszerencésebb esetben

egy millió korona.

Szíves mielőbbi megrendeléseknél eredeti sorsjegyeket a tervezett eredeti árban és pedig:

egy egész I. o. eredeti sorsjegyet	6.—
" fél " " " " "	3.—
" negyed " " " " "	1.50
" nyolcad " " " " "	—75

kiadunk szét utánvételt vagy a pénz előleges beküldése ellenében.

A huzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos huzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A huzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a rendeléményeket mielőbb, legkésőbb azonban

f. é. november hó 16. és 17-ig,

mely napon a huzás van, hozzánk beiktatni.

Török A. és Tsa

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főeljárásitói

Budapest, V., Váci-körut 4a.

Sok és nagy nyereseményt fizettünk tisztelt vevőinknek, rövid idő alatt két millió koronával többet.

Rendelőlevél levágandó Török A. és Társa uraknak Budapest.

Kérek részemre.....I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget.....ftt } utánvételezni kérem
postautalvánnyal küldöm.
A nem tetsző törlendő.

Pontos cím.

Nagy Képes Világtörténet

Képes diszmu a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉNY JÓZSEF, GOLDZSIHER IGNÁZ, GYOMLAY GYULA, MIKA SANDOR

közreműködésével szerkeszteli

MARZALI HENRIK

Mintegy 2500 szöveggel, 500 műmelléklettel, 60 színes mullappal
50 történelmi térképpel, 8500 szövegoldallal.

A Nagy Képes Világtörténet cztelja.

Jelen munkával az első nagy világtörténelmi mű jelenik meg magyar nyelven. Terveiben, czéljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős a vállalkozás. A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet. Nemzeti művelődésünk néve fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi köteleesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhó ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történelmi térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és irasmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített historial muzeumot nyújtanak az előfizetőknek, a minél a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy europai muzeumokból, családai és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műremekokről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű beszét, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenköt kötet a legfinnyesebb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenköt hatalmas könyv arra való, hogy nemzedékek minden műveltség tanítójára, tanárszolgájára, minden ari háznak ékességé legyen. A mű kiadására egyesült két könyvtáros intézet bizalommal ajánlja, tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat
magyar tudalmi intézet és könyvtára

Révai Testvérek
irodalmi intézet részvénytársaság

Megjelenik tizenkét kötetben

famentes, tehát soha meg nem sárguló papíron. Egy-egy kötet ára rendkívül diszes felbörkötésben, bőrháttal és vászontáblával 8 frt.

Minden négy hóban egy-egy kötet jelenik meg.

A Nagy Képes Világtörténet megszereshető:

- Füzetes kiadásban hetenkint 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvtárbanál.
- Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával
 - kötelenkénti utánvétellel bérmentve,
 - havi 1 frt 50 kros részletfizetéssel.

A rendelések a halji könyvtárosokhoz vagy a közeli kiadóhoz intézendők.

Tájékoztató képes prospektust
mutatványfüzetet
ingyen és bérmentve
kald a mű kiadóhivatala
Budapest, VIII., Üllői-ut 18. szám.

Előfizetők gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.